

Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği

Anonim şirketler, yönetim kurulu tarafından idare edilir. Yönetim kurulu üyeleri, esas sözleşmeyle atanabilir veya genel kurul tarafından seçilebilir. Yönetim kurulu, tek bir kişi veya birden fazla kişiden oluşabilir. Türk Ticaret Kanunu'nun 359. maddesinin eski halinde, yönetim kurulu üyelerinin tam ehliyetli olma zorunluluğuna ek olarak, üyelerin en az dörtte birinin yükseköğrenim görmüş olması şartı da bulunmaktaydı. Ancak bu düzenleme iş dünyasından yoğun eleştiri aldıktan sonra, yüksek öğrenim görme şartı 2012 yılında kaldırılmıştır.

Türk Ticaret Kanunu'na ek olarak, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik'te, yönetim kurulu üyesi seçilebilmek için gerekli şartlar ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Söz konusu yönetmeliğin 30. maddesinin 2. fıkrasına göre; medeni hakları kullanma ehliyetinin (tam ehliyetliler) yanı sıra şunlara sahip olması gerektiği belirtilmiştir:

- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 28. maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla devlet memuru olmaması,
- İflasına karar verilmemiş olması,
- Özel mevzuatı ve/veya şirketin esas sözleşmesi ile getirilen özel şartları taşıması.

Yukarıdaki düzenlemeye göre, İcra ve İflas Kanunu hükümleri çerçevesinde iflas kararı verilen gerçek veya tüzel kişiler yönetim kurulu üyesi olamaz. Ayrıca, devlet memurları da yönetim kurulu üyesi olamaz.

Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkında İmtiyazlı Pay Nedir?

Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri genel kurul tarafından seçilmektedir. Yönetim kurulu adayları genel kurulda oylanır. Ancak imtiyaz yoluyla yönetim kurulu üyelerini belirleme hakkı imtiyazlı pay sahiplerine bırakılmaktadır.

Örneğin yönetim kurulu üyelerinin bir veya bir kısmı imtiyazlı pay sahiplerinin önereceği adaylardan seçilebileceği gibi, doğrudan imtiyazlı pay sahipleri arasında

seçilebileceği de kararlaştırılabilir. Bu yöntemle 3 kişilik yönetim kurulunun 2 üyesinin A grubu pay sahipleri arasından seçilmesi öngörülerek imtiyazlı pay sahipleri tarafından yönetim kurulunda kontrol sağlanabilecektir. Belirtilen şartların dışında, bazı özel kanunlarda yönetim kurulu üyeliği için ek şartlar da aranabilir.

Örneğin; Bankacılık Kanunu ve Sigortacılık Kanunu'na tabi anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi olabilmek için bu kanunlarda belirtilen diğer şartları da taşımak gerekir.

Kanun ve yönetmeliklerdeki sınırlamaların yanı sıra, anonim şirketlerde pay sahipleri esas sözleşmeyle yönetim kurulu üyeliği seçimine ilişkin yasak veya yeterlilik hükümleri koyabilirler. Bu yeterlilik veya yasak hükümleri; eğitim, tabiyet, mesleki deneyim veya şirketin faaliyet alanına ilişkin olabilir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 359. maddesinin 4. fıkrasında, yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren sebeplerin seçilmeye de engel olduğu belirtilmiştir. Bu hüküm şu şekilde açıklanabilir:

- Şirket esas sözleşmesinde; yönetim kurulu üyelerinin en fazla üç yıl görev yapacağı ve bu süre dolduktan sonra yeniden seçilemeyeceği açıkça hükme bağlanmışsa, üç yıl görev yapan üyenin yeniden yönetim kurulu üyeliğine seçilmesi mümkün değildir.
- Şirket esas sözleşmesinde yönetim kurulu üyelerinin nitelikleri belirlenmişse, bu niteliklere uymayan birisinin yönetim kurulu üyeliğine seçilmesi mümkün değildir.
- Kişinin iflasına karar verilmiş olması veya ehliyetinin kısıtlanmış olması veya gerekli kanuni şartları taşıyamıyor olması halinde yönetim kurulu üyeliğine seçilmesi mümkün değildir.

Yukarıda belirtilen şartların sonradan kaybedilmesi durumunda, ilgili kişinin yönetim kurulu üyeliği, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın kendiliğinden sona erecektir.